

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

05 вересня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПОРТИВНІ ІГРИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ**

СТУПІНЬ БАКАЛАВРА

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Код та найменування спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту

Факультет фізичної культури та спорту

2018 - 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спортивні ігри та методика викладання» для студентів: галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності: 017 Фізична культура і спорт. Освітня програма: Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту. Мова викладання – українська.

Розробники: Кулаков Юрій Євгенович, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури, доцент;

Вертелецький Олег Іванович, викладач кафедри теорії та методики фізичної культури

Богатир В'ячеслав Георгійович, викладач кафедри теорії та методики фізичної культури.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спорту.

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Тупєєв Ю.В.)

«27» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 9	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Спеціальність 017 Фізична культура і спорт	<i>Рік підготовки:</i>	
		1	1
Загальна кількість годин – 270		<i>Семестр</i>	
		1	2
		<i>Лекції</i>	
		2	2
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		38	48
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80	100
		Вид контролю:	
		залік	залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/3 самостійної роботи студента –4/6	Ступінь бакалавра		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання –270 год.: 86 год. – аудиторні заняття, 180 год. – самостійна робота (33% /67 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Спортивні ігри та методика викладання» є формування у студентів цілісної системи знань та умінь щодо професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту на основі вивчення спортивних ігор (футбол, баскетбол). Володіння навичками гри, знаннями структури гри, техніки і тактики, ігрової та змагальної діяльності, засвоєння методів навчання, необхідних для самостійної роботи в ДЮСШ.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «спортивні та методика викладання» є :

- надання майбутнім спеціалістам знань, вмінь і навичок зі спостереження, аналізу і проведення спортивних ігор в роботі в ДЮСШ;
- навчити студентів використовувати гру в реалізації освітньої і виховної мети;
- формування у студентів потреби до зміцнення здоров'я і фізичного вдосконалення;
- фізичне та спортивне вдосконалення студентів;
- набуття необхідних знань, навичок та вмінь з основ теорії, методики організації і проведення спортивних ігор;
- вивчення правил змагань та методики суддівства з футболу, баскетболу.

знати:

- місце спортивних ігор у педагогічній практиці;
- історію, сучасне становище та перспективи розвитку футболу, баскетболу;
- техніку безпеки під час проведення занять та змагань з футболу, баскетболу;
- методику навчання технічним елементам в футболі, баскетболі;
- методику навчання тактичним діям в футболі, баскетболі;
- системи змагань у футболі, баскетболі;
- особливості розвитку фізичних якостей у футболі, баскетболі;

вміти:

- технічно вірно виконувати вправи футболу, баскетболу в тренувальних та змагальних умовах, показуючи при цьому результати, що відповідають кваліфікаційним вимогам;
- складати конспекти, готувати місце для проведення ігор, необхідний інвентар і встаткування;
- проводити будь-якої частини тренувального заняття і заняття в цілому, згідно з програмою;
- організовувати та проводити змагання з футболу, баскетболу.

володіти:

- методикою організації й проведення спортивних ігор.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Інтегральна компетентність:

ІК 1. Бакалавр фізичної культури і спорту здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідних наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

II. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Навики здійснення безпечної діяльності.

III. Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знань про будову тіла людини та механізми життєдіяльності її організму, фізіологічні та біохімічні основи адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості.

ФК 2. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.

ФК 5 . Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.

ФК 6. Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.

ФК 9. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

ФК 12. Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

ФК 13. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Історія розвитку гри футбол.

Тема 2. Фізична підготовка у футболі.

Кредит 2.

Тема 3. Технічна підготовка у футболі.

Кредит 3.

Тема 4. Тактика нападу гри футбол.

Тема 5. Тактика захисту гри футбол.

Кредит 4.

Тема 6. Організація і проведення змагань з футболу.

Тема 7. Планування та звітність учбової роботи по футболу.

Кредит 5.

Тема 8. Історія розвитку гри баскетбол.

Тема 9. Фізична підготовка у баскетболі.

Кредит 6.

Тема 10. Техніка нападу гри баскетбол.

Кредит 7.

Тема 11. Техніка захисту гри баскетбол.

Кредит 8.

Тема 12. Тактика нападу в баскетболі.

Тема 13. Тактика захисту в баскетболі.

Кредит 9.

Тема 14. Організація і проведення змагань з баскетболу.

Тема 15. Планування та звітність учбової роботи по баскетболу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна						заочна					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сам		л	п	лаб	інд	сам
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I семестр.												
Кредит 1.												
Тема 1. Історія розвитку гри футбол.	10	2				8						
Тема 2. Фізична підготовка у футболі.	20					20						
Кредит 2.												
Тема 3. Технічна підготовка у футболі.	30		22			8						
Кредит 3.												
Тема 4. Тактика нападу гри футбол.	16		2			14						
Тема 5. Тактика захисту гри футбол.	14		2			12						
Кредит 4.												
Тема 6. Організація і проведення змагань з футболу.	18		12			6						
Тема 7. Планування та звітність учбової роботи по футболу.	12					12						
Усього годин за семестр:	120	2	38			80						
II семестр.												
Кредит 5.												
Тема 8. Історія розвитку гри баскетбол.	10	2				8						
Тема 9. Фізична підготовка у баскетболі.	20					20						
Кредит 6.												
Тема 10. Техніка нападу гри баскетбол.	30		20			10						
Кредит 7.												
Тема 11. Техніка захисту гри баскетбол.	30		10			20						
Кредит 8.												
Тема 12. Тактика нападу в баскетболі.	16		6			10						
Тема 13. Тактика захисту в баскетболі.	14		4			10						
Кредит 9.												

Тема 14. Організація і проведення змагань з баскетболу.	18		8		10						
Тема 15. Планування та звітність учбової роботи по баскетболу.	12				12						
Усього годин за семестр:	150	2	48		100						
Усього годин:	270	4	86		180						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна	
1	Історія розвитку гри футбол. Історія розвитку гри футбол у світі. Етапи розвитку футболу. Історія розвитку гри футбол в Україні. Розвиток сучасного футболу.	2	
2	Історія розвитку гри баскетбол. Баскетбол як розділ спортивних ігор. Історія виникнення гри. Етапи розвитку гри. Історія розвитку баскетболу в Україні. Видатні спортсмени баскетболісти.	2	
	Разом	4	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна	
1.	Технічна підготовка у футболі. Техніка безпеки під час занять футболом. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у футболі. Техніка володіння м'ячем: аналіз техніки та методика навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча; веденню м'яча; фінтам. Аналіз техніки та методика навчання відбору м'яча. Аналіз техніки та методика навчання техніки гри воротаря.	22	
2.	Тактика нападу гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в нападі у футболі. Аналіз та методика навчання груповим діям в нападі у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в нападі у футболі.	2	
3.	Тактика захисту гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання груповим діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в захисті у футболі.	2	
4.	Організація і проведення змагань з футболу. Суддівство.	12	
5.	Техніка нападу гри баскетбол. Техніка безпеки під час занять баскетболом. Аналіз техніки та методика	20	4

	навчання стійкам та переміщенням. Аналіз техніки та методика навчання передачам м'яча. Аналіз техніки та методика навчання кидкам м'яча у кошик. Аналіз техніки та методика навчання веденню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання фінтам.		
6.	Техніка захисту гри баскетбол. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у захисті. Аналіз техніки та методика навчання вибиванню, вибиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання перехопленню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання накриванню, відбиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання оволодінню м'ячем.	10	2
7.	Тактика нападу в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в нападі. Групові тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в нападі). Командні тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання стрімкому нападу, позиційному нападу).	6	1
8.	Тактика захисту в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в захисті. Групові тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в захисті). Командні тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання персональному, зонному, змішаному захисту).	4	1
9.	Організація і проведення змагань з баскетболу. Суддівство.	8	
Разом:		86	14

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна	
1.	Історія розвитку гри футбол. Історія розвитку гри футбол у світі. Етапи розвитку футболу. Історія розвитку гри футбол в Україні. Розвиток сучасного футболу.	8	
2.	Фізична підготовка у футболі. Загальна фізична підготовка у футболі. Розвиток фізичних якостей у футболі. Спеціальна фізична підготовка у футболі.	20	
3.	Технічна підготовка у футболі. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у футболі. Техніка володіння м'ячем (аналіз техніки та методика навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча, веденню м'яча, фінтам). Аналіз техніки та методика навчання відбору м'яча. Аналіз техніки та методика навчання техніки гри воротаря.	8	
4.	Тактика нападу гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в нападі у футболі.	14	

	Аналіз та методика навчання груповим діям в нападі у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в нападі у футболі.		
5.	Тактика захисту гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання груповим діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в захисті у футболі.	12	
6.	Організація і проведення змагань з футболу. Види змагань. Положення про змагання. Системи розіграшу. Виявлення переможців змагань. Правила проведення змагань з футболу. Суддівство.	6	
7.	Планування та звітність учбової роботи по футболу. Види планування. Планування учбової роботи в школі. План-конспект уроку з футболу в школі. Звітність учбової роботи в школі.	12	
8.	Історія розвитку гри баскетбол. Баскетбол як розділ спортивних ігор. Історія виникнення гри. Етапи розвитку гри. Історія розвитку баскетболу в Україні. Видатні спортсмени баскетболісти.	8	
9.	Фізична підготовка у баскетболі. Загальна фізична підготовка у баскетболі. Розвиток фізичних якостей у баскетболі. Спеціальна фізична підготовка у баскетболі. Психологічна підготовка.	20	
10.	Техніка нападу гри баскетбол. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням. Аналіз техніки та методика навчання передачам м'яча. Аналіз техніки та методика навчання кидкам м'яча у кошик. Аналіз техніки та методика навчання веденню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання фінтам.	10	
11.	Техніка захисту гри баскетбол. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у захисті. Аналіз техніки та методика навчання вибиванню, вибиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання перехопленню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання накриванню, відбиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання оволодінню м'ячем.	20	
12.	Тактика нападу в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в нападі. Групові тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в нападі). Командні тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання стрімкому нападу, позиційному нападу).	10	
13.	Тактика захисту в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в захисті. Групові тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в захисті). Командні тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання персональному, зонному, змішаному захисту).	10	
14.	Організація і проведення змагань з баскетболу. Положення про змагання. Системи розіграшу. Виявлення переможців змагань. Правила змагань з баскетболу. Суддівство.	8	
Разом:		180	254

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено.

10. Методи навчання

1. Словесні методи.
2. Наглядні методи.
3. Методи вправ.
4. Ігрові методи.
5. Змагальний метод.

11. Методи контролю

При перевірці знань студентів використовуються наступні види контролю: поточний (на кожному практичному занятті), рубіжний (після кожного кредиту) та підсумковий (залік).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

I семестр.

№ кредиту	№ теми	№ практичного заняття	Аудиторна робота на заняттях		Самостійна робота в зошитах	Реферування або презентація	Тестування	Контрольна робота	Контрольні нормативи
			Усна відповідь	Виконання вправ під час заняття					
Кредит 1.	1					15	20		
	2				25	15			25
100					25	30	20		25
Кредит 2.	3	1	1	5					
		2	1	5					
		3	1	5					
		4	1	5					
		5	1	5					
		6	1	5					
		7	1	5					
		8	2	5					
		9	2	5					
		10	2	5					
		11	2	5		10			
100			15	55	10				20
Кредит 3.	4	12	2	5	10	15			20
	5	13	3	5	10			30	
100			5	10	20	15		30	20
Кредит 4.	6	14		5					
		15	1	5					
		16	1	5					
		17	1	5					
		18	1	5					
		19	1	5				30	20
	7					15			

100			5	30	15			30	20
400			25	95	70	45	20	60	85
Аудиторна робота – 120 балів					Самостійна робота – 280 балів				

За семестр студент може отримати максимально **400 балів**.

II семестр.

№ кредиту	№ теми	№ практичного заняття	Аудиторна робота на заняттях		Самостійна робота в зошитах	Реферування або презентація	Тестування	Контрольна робота	Контрольні нормативи
			Усна відповідь	Виконання вправ під час заняття					
Кредит 5.	8					15	20		
	9				30	15			20
100					30	30	20		20
Кредит 6.	10	1	1	5					
		2	1	5					
		3	1	5					
		4	1	5					
		5	1	5					
		6	2	5					
		7	2	5					
		8	2	5					
		9	2	5					
		10	2	5		15			
100			15	50	15				20
Кредит 7.	11	11	1	5		10		30	
		12	1	5					
		13	1	5					
		14	1	5					
		15	1	5	10				20
100			5	25	10	10		30	20
Кредит 8.	12	16	1	5					
		17	1	5					
		18	1	5					
	13	19	1	5					
		20	1	5	20				
100			5	25	20			30	20
Кредит 9.	14	21	1	5					
		22	1	5					
		23	1	5					20
		24	2	5	15			30	
	15				10				

100			5	20	25			30	20
500			30	120	100	40	20	90	100
Аудиторна робота – 150 балів					Самостійна робота – 350 балів				

За семестр студент може отримати максимально **500 балів**.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний посібник, рекомендації (за наявності)
2. Навчально-методичний комплекс.

14. Рекомендована література

Базова

1. Баскетбол. Правила соревнований. М., 2010.
2. Баскетбол. Учебник для физ. институтов. Под редакцией Н.В.Семашко. М.,1987.
3. Баскетбол. Учебник для институтов физической культуры. / Под редакцией Портнова Ю.М. М., 1997.
4. Вихров К.Л. Футбол в школе: учебно-методическое пособие. – К.: Рад. шк., 1990.
5. Волков Е.П., Аль Хатиб Ахмад. Основы подготовки юных баскетболистов. Учебное пособие. Харьков, 2000.
6. Спортивні ігри. Підручник для факультетів фізичного виховання, вчителів і тренерів. / Під ред. А.В.Івойлова, А.В.Титаря. - Харків, " Основа", 1993. - 216 с, ил.
7. Соломонко В. В., Лисенчук Г. А., Соломонко О. В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997.
8. Спортивные игры: Техника, тактика, методика обучения: Учеб. Для студентов высших учебных заведений / Ю.Д. Железняк, Ю.М. Портнов, В.П. Савин, А.В. Лексаков; Под ред. Ю.Д. Железняка, Ю.М. Портнова. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 520 с.

Допоміжна

1. Баскетбол. Программа для ДЮСШ, СДЮШОР и ШВСМ (нормативная часть). - М., 1989. -16 с.
2. Бабушкин В.З. Подготовка юных баскетболистов. - Киев, 1985. -146-144с.
3. Би К. Нортон К. Упражнения в баскетболе. - М., 1972.

4. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецький О.І. – Тактика футболу. – Миколаїв, 2011, 56
5. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецький О.І. - Техніка футболу. – Миколаїв, 2010. – 60 с.
6. Зеленцов А.М. Тактика и стратегия в футболе. –К. Здоровье, 1989 г. с.
7. Легкий, Левко Михайлович. Історія світового футболу: енциклопедичний довідник. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 576 С.
8. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры: Учебник для институтов физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991.
9. Николич А., Параносич В. Отбор в баскетболе / Пер. с сербского. -М., 1984. -144 с.
10. Николаевському футболу исполняється 100 лет // Южная правда. – 2009. – С. 3.
11. Нестеровский Д.И. Баскетбол в X классе. Уроки 5-6 // Физическая культура в школе, 1999.- №6.- С.24-26.
12. Нестеровский Д.И., Железняк Ю.Д. На уроках баскетбола (комплексная подготовка учащихся) //Физическая культура в школе, 1992.-№1.-С.30-33.
13. Нестеровский Д.И. Баскетбол в X классе. Уроки 3-4 // Физическая культура в школе, 1999.-№5.-С.51-53.
14. Соломонко В. В. Футбол: [підручник для студ. вузів фіз. виховання і спорту]/ В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К. : Олімпійська література, 1997. – 288 С.
15. «Шляхи удосконалення влучності ударів в футболі.» Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Кучеренко С.В., Казаков Д.О. Масова фізична культура і спорт: перспективи, досвід, нові технології. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Миколаїв: МДУ, 2003. – 154с.

Інформаційні ресурси

1. <http://fbu.ua/coach/>
2. <http://www.slamdunk.ru/others/literature>
3. http://basketball-training.org.ua/about_site
4. <http://sport-lessons.com/teamgames/basketball/>
5. <youtube.com>watch?v=Ru3otkyTXPU>
6. <youtube.com>watch?v=qUHGm3AZWJ8>
7. <youtube.com>user/OnlineSchoolFootball>
8. <youtube.com>watch?v=qDpN3wEoVeU>
9. <http://footbik.com.ua/obuchenie/gollandskaya-metodika-obucheniya-futbolu/>
10. <http://footballcoach-11.blogspot.com/2014/04/6-9.html>